

Anne-Lene Sand

Skal fritiden være i faste rammer? Fritidsorganisatoriske potentialer mellem planlægning og planløshed

Artiklen indskriver sig som en nutidig og kritisk refleksion over en mangeårig tradition for at etablere fritidsrum for unge i Danmark, som i høj grad har været betonet af, at voksne har defineret unges fritidsrum. De seneste årtier er alternativt organiserede fritidsformer imidlertid begyndt at finde uformelt og formelt fodfæste i Danmark. Artiklen omhandler fænomenet *semiorganiseret gadeidræt*. På baggrund af et etnografisk feltarbejde analyserer artiklen, hvordan unge gadeidrætsudøverne ikke blot ønsker at praktisere en bevægelsespraksis, som skateboarding eller klatring, men at etablere fundamentet for den. Gennem begrebet *institutionslogikker* viser artiklens analyse, hvordan semiorganiseret gadeidræt beror på institutionslogikker, som differencierer sig fra hidtil etablerede fritidsorganiseringer i Danmark. Disse fritidsrum er sensitive over for gadeidrætspraksisser, som opstår in situ, og hvor unge kan være med til at definere deltagelsesformen, bl.a. ved at udforske og lege med stedslige, materielle og sociale potentialer. I denne proces er de unge ikke afvisende overfor dialog med eksterne parter som kommune, fonde og andre interessenter, men efterspørger et samarbejde, såfremt det ikke er på bekostning af centrale institutionslogikker, som de organiserer sig på baggrund af. Artiklen diskuterer fritidsorganisatoriske potentialer mellem *planlægning* og *planløshed* og rejser nogle aktuelle spørgsmål, som angår kriterier for samarbejde og bevillinger fra eksterne institutioner og fonde.

Søgeord: ungdom, fritid, organisation, gadeidræt, improvisation, semiorganiseret fritid

I Danmark er fænomenet fritid forankret i en stærk institutions- og for-
eningstradition, som i mange år er blevet betragtet som *måden*, hvorpå
man har skabt fritid for særligt de unge gennem fritidsorganisationer
og foreningsaktiviteter og hermed sikret unges mulighed for tilegnelse af de-
mokratisk kompetence (Kasper og Ottesen 2007:118). De seneste årtier er al-
ternativt organiserede fritidsformer imidlertid begyndt at finde uformelt og
formelt fodfæste i Danmark, bl.a. gennem selvorganiserede musikalske ur-
bane praksisser (Sand 2014, 2017) og gadeidræt (Larsen et al., 2016; Bäckström
& Sand 2019). Gadeidræt er interessant, fordi dens udførelse bygger på løsere
organiseringsformer i tid og rum, der adskiller sig betragteligt fra ellers ud-
bredte foreningsformer. Artiklen undersøger måden, hvorpå gadeidræt er or-
ganiseret i spændet mellem planlægning og planløshed. Overordnet rummer
betegnelsen gadeidræt forskellige bevægelseskulturer som parkour,
skateboarding, gadegenre af både fodbold og håndbold, er generelt karakter-
iseret gennem tilknytning til sociale medier og urbane rum, drives gennem
fleksible dagsordener og er løst organiseret.

Artiklen forsøger at imødekomme to praktiske og forskningsmæssige ud-
fordringer relateret til forståelsen af organisering af gadeidræt. Først viser
forskning, at unges deltagelse i foreningslivet er dalende, og at stadig flere
vælger at engagere sig i fritidsaktiviteter med en høj grad af organisatorisk
fleksibilitet (Laub 2013; Sand 2014). Samtidig peger skandinaviske forskere
på, at mødet mellem en traditionsbundet fritidsorganisering og nye organi-
seringsformer skaber udfordringer i måden, hvorpå alternative fritidstiltag
imødekommes af eksterne parter som eksempelvis kommuner, fonde og an-
dre interessenter (Larsen 2014; Bennike et al. 2014; Larsen og Jensen 2017;
Book og Bäckström 2018; Pilgaard 2017). Artiklen undersøger, gennem en et-
nografisk forskningstilgang og fra gadeidrætsudøvernes perspektiv, hvad der
karakteriserer de konkrete udfordringer i dette møde.

Der næst eksisterer der en forskningsmæssig tendens til at italesætte gade-
idræt som selvorganiseret (se Larsen 2003; Pilgaard 2007), men betegnelsen
dækker over meget forskellige bevægelseskulturer, intentioner og organise-
ringsformer, herunder også bevægelsesformer, som ikke er gadeidræt, ek-
sempelvis fitness, løb og cykling. Artiklen har til hensigt at nuancere debatten
i forskning og praksis ved at sondre mellem fritidsorganiseringer, som er *selv-*
organiseret og *semiorganiseret*. Betegnelserne indikerer, at der er tale om men-
nesker, som i større eller mindre udstrækning, ønsker at skabe rum og sted
for andre unge udøvere. Disse mennesker definerer og afgrænser sig dog ikke
entydigt. Nogle knytter an til en stærk Do-It-Yourself (DIY)-praksis, hvor de
udelukkende ønsker at organisere sig selv (se Bäckström & Sand 2019, Sand
2017). Andre har ligeledes en DIY-karakter, men ønsker også at indgå i dialog
og samarbejde med eksterne parter. Mødet mellem driftige gadeidrætsska-
bere og eksterne parter er aktuelt, eftersom gadeidrætstiltag er under udvik-
ling i Danmark, bl.a. GAME (2002), Den Nationale Platform for Gadeidræt

(2015), Danske Gymnastik og Idrætsforeningers Strategi for Gadeidræt (2016) og gadeidrætsfaciliteter, som udgør en del af dansk byplanlægning (Larsen et al. 2017).

Artiklen tager afsæt i et empirisk materiale genereret i et feltarbejde foretaget i 2015-2016. Under feltarbejdet blev det tydeligt, at gadeidrætsudøverne oplevede, at den måde, de organiserede sig på, stod i kontrast til kommuners, foreningers, fonde m.v. organisatoriske og regulerende tilgange. Således er måden at organisere sig på, gennem eksempelvis steder, tidspunkter og samvær, anderledes i semiorganiseret gadeidræt end i de etablerede fritidsorganiseringer, hvilket i artiklen belyses ud fra et teoretisk perspektiv med fokus på *institutionslogikker* (Thornton, Ocasio and Lounsbury 2012). Begrebet institution skal her forstås bredt som kulturelle menings- og praksismønstre etableret over tid gennem en gradvis etablering af rutiner (Berger og Luckmann 1966). Analysen af institutionslogikker i semiorganiseret gadeidræt kan bidrage til at forstå de bevæggrunde, normer og rationaler, som er grundlæggende for, at man som gadeidrætsudøver gør, som man gør. Samtidig synliggør perspektivet, hvordan mødet med institutionslogikker i traditionel dansk fritidsorganisering bliver en kontrast og ofte praksisudfordring for unge, som forsøger at organisere sig selv.

Artiklen undersøger således: 1) Hvilke institutionslogikker er centrale blandt semiorganiserede gadeidrætsudøvere? 2) Hvilke udfordringer oplever mennesker, som organiserer gadeidræt i en traditionsrig kultur som dansk fritids- og foreningsorganisering? Afslutningsvist diskuteres divergerende institutionlogikker mellem semiorganiseret gadeidræt og traditionel fritidsorganisering for unge ud fra kritisk organisationsteori inspireret af studier af *improvisationspraksisser* (Barrett 1998). I et sociologisk perspektiv genererer artiklen viden om, hvordan fritidsorganisatoriske potentialer, såvel som udfordringer, kommer til udtryk i et kontinuum mellem *planlægning* og *planløshed*. Artiklen kontekstualiseres historisk i relation til organisering af fritid for unge i Danmark og herefter i forhold til eksisterende forskning, som beskæftiger sig med nye fritidstiltag.

Organisering af danske unges frie-tid

I 1800-tallet var deltagelse som vælger i det formelle demokrati begrænset af køn, alder og indtægt. Grundloven (1849) medførte en ny politisk situation i Danmark, hvor man forsøgte at overdrage magten til borgere selvom de ingen forudsætning havde for at tage ansvar herfor (Kofoed 2009:25-26). Forudsætningen for demokratisk folkestyre, og borgernes deltagelse heri, bestod i, at borgerne (fællesskabets medlemmer) tilegnede sig den politiske kultur og styreform. Siden da har forskellige love og tiltag influeret organiseringen af danske unges fritid. Stiftelsen af Dansk Ungdomssamvirke (1940) og Ungdomskommissionen (1945) havde til hensigt at understøtte demokrati og politisk opdragelse og sikre unges stemme i det politiske system (Kofoed, 2009). Ungdomsringen (1942) havde bl.a. som ambition at få unge væk fra gaderne og skabe pædagogiske steder for unge. Fritidsloven (1968) muliggjorde kommunale lokaler og anlæg for deltagelse betinget af frivilligt arbejde fra (betalende) medlemmer (Kaspersen og Ottesen 2007:122). Foreningsorganisering er ydermere blevet betragtet som et fritidsrum, hvor medlemmer, gennem medbestemmelse og repræsentativt demokrati, skoles i demokratiske kompetencer (Kaspersen & Ottesen 2001; Gundelach & Torpe 1999). Hvad angår fritidsorganisering gennem foreninger, har Danske Gymnastik og Idrætsforeninger (1992), Danmarks Idrætsforbund (1896) og Dansk Boldunion (1889) været aktører med stor medlemstilslutning. Historiske tiltag vidner om, hvordan voksne har etableret og rammesat fritidsrum for unge. Forskning indikerer ydermere, at organisering af civilsamfundet har været underlagt statslig styring, eksempelvis gennem øremærket statslig støtte til foreninger og fremhævning af foreningsorganisering som værende fritidskonteksten, hvor grundlæggende demokratiske principper læres (Kaspersen og Ottesen 2001).

Når man som selvorganiserede unge ønsker at skabe tid og rum for egne gadeidrætsaktiviteter eller -projekter influeres man af måden, hvorpå samfundets aktører traditionelt set har etableret fritidsrum for unge. Dels gennem konkrete love og regler, men også i form af mere skjulte normer og institutionelle logikker for, hvordan man bør organisere sig.

Forskning i nyere fritidsorganiseringer

Over de sidste 20 år har nye former for sport og idræt, som er blevet præsenteret som 'alternative', været i fremgang, og de er samtidig blevet anset som potentielt udfordrende til traditionelle foreningsbaserede måder, sport er konceptualiseret og praktiseret på (Midol & Broyer 1995; Wheaton 2004). I England viser Vail (2007), hvordan etablerede sportsorganisationer udfordres af dalende medlemsdeltagelse, og argumenterer for, at traditionelle tilgange, i form af top-down-initiativer, herunder nationale tiltag og programmer, ignorerer lokale behov (Vail 2007:571), opererer kortsigtet og ikke skaber vedvarende deltagelsesmuligheder (ibid.:593). I en dansk kontekst undersøger Bennike, Wikman og Ottesen (2014) implementeringen af fodbold-fitness, hvilket

er et koncept udviklet af Dansk Boldspilunion, hvis formål er at tilbyde fodbold på en sportslig og organisatorisk anderledes måde (ibid.). Undersøgelsen viser bl.a., at fodbold-fitness er fleksibelt i forhold til miljøet, der spilles i, og anvender en organisatorisk form, som ikke imiterer en turneringsstruktur. I et alternativt organiseret sportsprojekt i Holland viser Spaaij (2009), at der eksisterer en politisk tendens til at målrette tiltag til udsatte unge, så de imødekommer regeringens målsætninger om sociale forpligtigelser og integration frem for at tage udgangspunkt i og fokusere på den enkeltes individuelle fritidsønsker. Ifølge Spaaij kan det være problematisk at standardisere fritids-tiltag, og han advokerer for, at tiltag skræddersys til konkrete lokale grupper (ibid.:262).

I et svensk studie anvender Stenling (2014) begrebet institutionslogikker i analysen af forandringer vedrørende fænomenet drive-in-sport, hvilket er et koncept, hvor idrætshaller er åbne og tilgængelige i udvidede tidsrum, som unge kan anvende fleksibelt. Stenling fokuserer på, hvordan nøgleaktører med lokal autoritet anskuer organiseringen af drive-in-sport i fire svenske kommuner. Til forskel fra denne artikel, som fokuserer på semiorganiserede institutionslogikker blandt unge, undersøger Stenling således institutionslogikker i et såkaldt top-down-perspektiv med empirisk fokus på administrerende chefer, projektledere, pædagogiske konsulenter m.v. Stenlings studie er interessant, eftersom hun diskuterer, hvordan legitimeringen af drive-in-sport forbindes til formål om at løse sociale problemer. Derudover legitimeres drive-in-sport i relation til, at organiseringen af sport i Sverige er *for* organiseret, og at den spontane dimension i sport er forsvundet, hvilket medfører, at svensk sportsorganisering ikke afstedkommer »sport for alle«. Herigennem rejses en kritisk diskussion af, hvordan politiske ambitioner influerer og begrænser etableringen af nye idrætstiltag. På lignende vis argumenterer Fahlén (2015) for, at løse organisationsstrukturer ikke blot kan overføres til traditionel sport. Her må man forstå, hvordan en konkret sportskultur defineres gennem specifikke kropplige praksisser, som ikke tillader en løsere organiseringsform. I et norsk studie undersøger Tjønnedal (2018), hvordan norsk skateboarding, som siden 1970'erne har stået på ydersiden af organiseret idræt, er ved at blive en del af den organiserede ungdomsidræt. Hun forholder sig nysgerrig til, hvad den traditionelle 'egenorganiserede' ungdomskultur i skateboarding tager med sig ind i den organiserede idræt. Studiet viser, at skating-piger værdsætter, at de har større selvbestemmelse i forhold til deres egne aktiviteter, når der ikke er en træner, som styrer aktiviteten, og at de sætter pris på at være i mangfoldige miljøer af mennesker på tværs af baggrund, alder, køn (ibid.:99).

Historisk set har det danske offentlige systems idrætspolitiske støtte primært rettet sig mod foreninger og særligt foreningsidrættens hovedorganisationer; Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI), Danmarks Idræts-Forbund (DIF) (Ibsen 2006). I takt med at NGO'er og fonde ønsker at støtte alternativt organiserede idrætsinitiativer, går stort set alle offentlige midler i

Danmark til frivillige foreninger (Ibsen og Seippel 2009:599). I England viser Turner (2013), hvordan skateboardere oplever et hegemonisk fondssystem, som strømmer og standardiserer, hvilke projekter tildeles midler (ibid.:1255-56). Turner analyserer, hvordan skaterne forventes at adoptere bestemte opførselskoder for at berettiggere deres deltagelse. Ifølge Turner er der hermed tale om en civiliseringsproces af skateboardere, hvor praksisformen risikerer at miste dens særegenheder, hvilket kan føre til, at færre personer ønsker at deltage (ibid.:1259). Turner problematiserer tendensen ud fra Robert Putnams (2000) studie *Bowling Alone*, som affødte termen *civic broccoli*, hvilket betyder, at der er tale om aktiviteter, som er: »good for you but unappealing«. (Turner 2013:1259). Anderson (2008) viser, på baggrund af et etnografisk studie af børns sportsdeltagelse i København, hvordan en mangeårig tradition for foreningsliv i Danmark har skabt kategoriseringslogikker af børn, som ikke var aktive i organiseret sport og ikke 'gik til noget' gennem betegnelser som 'sports-passive' og 'foreningsløse' (Anderson 2008:102-103). Med anvendelse af Elias' teori om civiliseringsprocesser argumenterer Anderson for, at foreningsorganisering knytter an til eksplicite forståelser af, hvordan man civilt bør agere (ibid.:202). I den civiliseringsproces, Anderson illustrerer, skal man agere civilt på en særlig måde, hvilken kan være god for nogle, imens andre vil finde måden »good for you but unappealing.« Dette kan synliggøre, at bestemte institutionslogikker i dansk fritidsorganisering kan være tilknyttet en forståelse af, hvordan fritid *gøres* på i Danmark.

Viden om dansk gadeidræt er i høj grad præget af evalueringer af eksisterende gadeidrætstiltag og -faciliteter. Dertil har enkelte studier haft fokus på konkrete gadeidrætspraksisser, som eksempelvis parkour (Larsen 2014) og skateboarding (Bäckström & Sand 2019; Tjønnedal 2018). I Danmark tegner sig et forskningsfelt, som kalder på yderligere undersøgelser af mødet mellem alternative organisationskulturer og formaliserede rammer. Der er behov for tilgange, som forsøger at forstå alternative civile organiseringsformer fra udøvernes perspektiv, hvis kulturelle, kropslige og demokratiske praksisser anskues som havende en værdi og en berettigelse i sig selv (se eksempelvis Putnam 1995; Anderson 2004; Sand 2014). Nærværende artikel adskiller sig fra ovenstående studier ved at forsøge at se på tværs af projekter og gadeidrætspraksisser og forstå, hvordan de er organiseret i tid og rum, og fremanalysere udfordringer i mødet med eksterne parter. I dette studie anvender jeg begrebet institutionslogikker til bedre at forstå de meningsforhandlinger og sammenstød, der opstår i mødet mellem en semiorganiseret gadeidrætskultur og en etableret tradition for mere formaliseret foreningsliv.

Institutionslogikker

Begrebet institutionslogikker er udviklet af Alford og Friedland (1985) inden for feltet politisk sociologi. Ifølge Patricia H. Thornton, William Ocasio og Michael Lounsbury opstår institutionslogikker ud fra mønstre, som over tid

konstrueres socialt og historisk. Der er mere præcist tale om, hvordan kulturelle menings- og praksisrammer rummer et sæt af værdier og antagelser, hvormed aktører koordinerer og organiserer deres samhandlen. Disse markører, eller ordner for menneskelig samhandlen, kan være af både materiel, kropslig, sanselig og sproglig karakter (Thornton 1999:804). Institutionslogikker kan operere gennem eksplicite regler og værdisætninger, men også som selvfølgeligheder, og komme til udtryk i det skjulte, som 'måden, tingene gøres på'. Af samme grund kan de være vanskelige at synliggøre og skabe bevidsthed om, men er ikke desto mindre centrale at sætte spørgsmålstejn ved. Institutionslogikker kan ifølge Eva Gulløv (2018) være med til at forstå, hvordan bl.a. pædagogiske institutioner gennem gentagelige handle-mønstre, normer, rationaler og regler fastholder og gennemtvinger særlige praksisser.

Selvom fritidsforeninger knytter an til en overordnet national foreningsorganisering, eksisterer der forskellige måder, man lokalt organiserer sig på, hvilket betyder, at forskellige institutionslogikker gør sig gældende. Institutionslogikker kommer således ikke kun til udtryk i formaliserede organisationer, men generelt i sociale praksisser. Når artiklen opererer med et bredt institutionsbegreb, giver det anledning til at forstå, hvordan ikke bare organisatoriske samfundsdomæner og -felter skaber institutionslogikker, men også hvordan semiorganiserede unge og mere uformelle fællesskaber skaber og opretholder praksis.

Institutionslogikker anvendes i artiklen ud fra ovenstående definition. I artiklens analyse fokuseres på, hvordan unge, i deres semiorganiserede tilgang til gadeidrætsaktiviteter, praktiserer og italesætter en særlig måde at organisere sig på. Institutionslogikkerne handler om, hvordan tid og rum organiseres, men også om, hvordan de bruger krop, materialitet, og hvordan de mødes socialt. Institutionslogikker er interessante i analysen af nutidens fritidsorganisering, da perspektivet formår at synliggøre bottom-up-processer. I ambitionen om at forstå semiorganiserede kulturer og de udfordringer, semiorganiserede unge oplever, er det centralt at forsøge at konkretisere, hvilke institutionslogikker de medskaber. Hvis vi bliver i stand til at skabe en bedre forståelse af institutionslogikkerne i semiorganiserede kulturer, kan denne fremadrettet bidrage med viden om, hvordan kulturerne understøttes.

I artiklens diskussion inddrages *improvisation* inspireret af organisations-teoretikeren Frank J. Barretts (1998) kritik af klassiske organisationers manglende omstillingsparathed over for nutidige sociale udviklingstendenser. Begrebet improvisation foranlediger en fremadrettet diskussion af organisationsformer, som befinder sig mellem *planlægning* og *planløshed*. Barrett opstiller syv karakteristika for improvisatoriske praksisser, heraf er følgende tre udvalgt, da de giver anledning til at diskutere mødet mellem semiorganiserede og formaliserede institutionslogikker: 1. *fælles orientering mod minimale strukturer, som tillader maksimum fleksibilitet*, 2. *retrospektiv meningskabelse*, 3. *at omfavne fejl som en kilde til læring*.

Feltarbejdet

I perioden mellem 2015-2017 gennemførte jeg et feltarbejde, som involverede flere steder (Hannerz 2003) og aktører fra forskelligartede gadeidrætsprojekter og -aktiviteter. De anvendte kvalitative metoder bestod af deltager og online observation (Spradley 1980), fotografisk materiale, foretaget af mig såvel som forskningsdeltagerne, samt kvalitative interviews – herunder fotoeliciteret (Harper 2002) og steds- og gående interview (Kusenback 2003). Den Nationale Platform for Gadeidræt er en platform, hvor mennesker, uanset tilknytning eller antal ansøgere, kan søge midler til et gadeidrætsprojekt. De etablerede adgang til 42 forskellige projektansøgninger, hvoraf syv projekter blev valgt, eftersom de repræsenterede forskellige bevægelseskulturer (parkour, skateboarding, skateboarding for kørestolsbrugere, urban surf-initiativer, urban-klating og Goalcha Streethandball), var nytænkende og foregik i feltarbejdets tidsperiode.¹ Projekterne og aktiviteterne var situeret i Aarhus, København, Horsens, en landsby på Fyn, Haderslev og Roskilde.

En særlig analytisk erkendelsesinteresse i feltarbejde bestod i at se på tværs af flere forskelligartede projekter og organiseringsformer med henblik på at forstå måden, hvorpå de var organiseret i forhold til økonomi, tidslige og rumlige strukturer, socialt samarbejde og materielle praksisser. Det var dog vanskeligt at observere processerne, eftersom projekterne foregik i mindre faste tidsrum. Det vanskelige bestod i, at projekterne ikke var organisatorisk situerede, og møder foregik umiddelbart ad hoc og iblandt venner. Felten var med andre ord i konstant bevægelse, hvilket medførte, at en eksplorativ feltstrategi blev anlagt med anvendelse af snowball-metode (Bernard 2011). Hermed blev de projekter og mennesker, som umiddelbart tillod det, fulgt. Ligeledes blev feltarbejdet forlænget gennem fortløbende udvekslinger med forskningsdeltagerne om deres praksisformer og underbyggende visuelt materiale. Denne strategi har muliggjort at følge de institutionslogikker, som er aktuelle i semiorganiserede fritidsorganiseringer.

Metodologien og feltkonstruktionen kan rejse spørgsmål i forhold til tætheden i det empiriske materiale. Ifølge Pink og Morgan har denne type kortvarigt feltarbejde andre empiriske fordele som alternativ vej til at producere viden om og med mennesker og det miljø, de er en del af (Pink and Morgan 2013:14). De karakteriserer typen af feltarbejde som intenst, hvor forskeren følger specifikke temaer relateret til feltarbejdets forskningsspørgsmål gennem multimodale metoder og fortløbende dialog med forskningsdeltagerne og teori (ibid.). Følgende temaer var centrale i min dialog med deltagerne: Hvorfor vælger unge at organisere deres eget fritidsliv? Hvad går de ikke på kompromis med i deres projektorganisering? Hvilke udfordringer kan der være i forbindelse med semiorganiserede projekter?

Nedenstående skema opsummerer forskningsdeltageres engagement i forskellige semiorganiserede projekter. Det empiriske materiale, som inddrages i artiklen, er valgt, da det nuancerer konkrete gadeidrætspraksisser og

mødet med formaliserede rammer. Forskningsdeltagernes navne og tilknytning til konkrete byer er anonymiseret. Samtlige deltagere har givet lov til, at deres udtalelser og involvering i et specifikt projekt indgår som en del af undersøgelsen. Forskningsdeltagerne repræsenterer aldre fra 23-40 år. Betegnelsen »unge« anvendes i artiklen på en måde, der ikke kun henviser til unge som alderskategori, men også som en praksisform (Bucholtz 2002). Samtidig er der tale om driftige mennesker, som skaber fritidsrum for andre unge.

Figur 1: Forskningsdeltagere involveret i feltarbejdet

Forskningsdeltagere	Praksis	Tilknytning
11 personer (23-37)	Semiorganiseret gennem formaliseret ansøgningsproces, evaluering og løbende rådgivning. Deltagerne var involveret i: urban surf, tre skateboardere, skateevent for kørestolsbrugere og to fra en lokalgruppe fra Fyn	Personerne har ansøgt Den Nationale Platform for Gadeidræt. To arbejder desuden for Gadeidræt
2 personer (en dreng på 20 år og pige på 18 år)	Personerne organiserede møder og andre unge varetog selve trænerrollen. De praktiserede streetbasket, gedefodbold m.v.	GAME (Dansk NGO, som uddanner unge til at iværksætte gadeidræt i sociale boligområder)
3 personer (mellem 36-40)	En forskningsdeltager arbejdede som arkitekt med speciale i gadeidræt, en anden udviklede og promoverede Goalcher Street Handball, og sidstnævnte arbejdede med et nyere hus for unge med gadeidræt som centralt omdrejningspunkt	To tilknyttet to selvstændige firmaer og en leder af et kommunalt gadeidrætshus
2 personer (en kvinde på 39 og en mand på 38)	Forskningsdeltagerne forsøgte at nytænke klatring og yoga ved at integrere det i byens rum	Begge forskningsdeltagere var tilknyttet en klatreforening, og kvinden arbejdede i tillæg som yogalærer
Workshop (14 deltagere heraf 3 kvinder)	Deltagerne kom fra forskellige gadeidrætspraksisser bl.a. skateboarding, surfing m.v. Dsuden deltog ledere af fritidsklubber, som dermed repræsenterede forskellige gadeidrætspraksisser	Den Nationale Platform for Gadeidræt. Formålet med workshoppen var idégenerering i forhold til lokale behov. Sted: Institut for X, Aarhus

Artiklens analyse er inddelt i tre temaer: *Et brud med faste mødetider, steder og præetablerede roller*, *Kompromis med egne værdier* og *Processuel meningsskabelse og do-it-together*. Temaerne er meningskondenseret i Nvivo gennem gentagende induktive læsninger af det empiriske materiale. I analysen inddrages empirisk materiale, hvor forskningsdeltagerne i højere grad formår at skabe indblik i, hvordan de organiserer sig. Dertil fremstår skateboarding som en eksemplarisk gadeidrætspraksis med en mangeårig tradition for selvorganiserede initiativer.

Et brud med faste mødetider, steder og præetablerede roller

Skaterne Kristian og Tim fortæller om, hvordan de havde en intention om at organisere sig gennem en forening med henblik på at søge midler til at videreudvikle skating-faciliteter. Undervejs i processen oplever de, hvordan kommunale regler udfordrer den måde, de vil organisere sig. Nedenstående eksempel synliggør, hvordan institutionslogikker kommer til udtryk i to forskellige fritidsrum organiseret gennem henholdsvis foreningstræning og fritidsrum som 'gøres selv'. De fortæller følgende:

Tim: Det der med, at man gerne vil have støtte, det er svært, for så skal man forklare, hvorfor der skal være en hal, når man ikke kan dokumentere, hvor meget den bruges.

Kristian: Der blev forsøgt med tilmelding, da vi havde vores første hal på havnen. Der var masser af brugere af hallen, men der var ikke mange, der meldte sig til. Der var langt over 100 mennesker til at skate dernede hver dag. Men det var organiseringen, der var vanskelig, da det var svært at få skrevet sig op til det.

Forfatter: Tæller man medlemmer?

Kristian: Ja, og træningstimer.

Tim: Der var regler om, at vi skulle undervise, hvis man skulle have støtte, men man kan ikke undervise i at skate.

Kristian: Man lærer det individuelt ved at køre, lære, se, lytte, prøve ... ved, at vi klapper (af hinanden, red.) og spørger 'hvordan gjorde du det?'

Tim: Man kan ikke svare på, hvordan man gjorde.

Kristian: Vi har aldrig brugt foreningen til at søge penge, det er så svært at forklare, og det er så diffust. I stedet for at søge penge og købe materialerne ved Stark, så har det været en Do-It-Yourself-kultur, hvor, når du ved, der ligger træ bag et væltet skur på en mark, så henter man det og bygger det. (Interview, 7. november, 2015)

Til trods for at kontrasten til foreningsorganisering kan fremstå kategorisk, er det vigtigt at forsøge at forstå, hvad der ligger til grund for forskellen mellem institutionelle logikker i henholdsvis semiorganiserede og formaliserede fritidsorganisatoriske rum, som er dagsordensættende for, hvordan man kan agere (jf. Thornton et al. 2012). Med ovenstående empiriske eksempel vil jeg dog fokusere på, hvordan der er tale om to forskellige måder at etablere bevægelses- og fritidsrum på, som indeholder forskellige institutionslogikker.

Empirien viser, at skaterne gerne vil opnå økonomisk råderum og have permanente faciliteter. Det vil dog indebære, at de skal organisere sig gennem institutionelle logikker, som har indflydelse på deres samvær over tid, som eksempelvis træningstimer, tidspunkter, medlemskab, personregistrering og

samtidigt opfordrer til en hierarkisk inddeling af ledere, trænere og brugere. Betegnelsen 'diffus' peger på, at de ikke kan finde en balance mellem det planlagte og planløse, som meget konkret medfører, at de ikke søger midler i foreningsregi, men vælger at 'gøre det selv'. På den måde påvirker institutionslogikker både tid, rum, socialt samvær, materialitet og praksis (jf. Thornton et al. 2012). De institutionslogikker, som kommer til udtryk i ovenstående, handler dels om at skate in situ, men også om, at skaterne opererer ud fra en logik om, at de ønsker at skabe en hal for andre lokale brugere. Denne institutionslogik er forbundet til en anden institutionslogik, som handler om, at deres brug af et kommunalt sted skal være semiorganiseret. Det vil sige, at de frasiger sig at tilpasse sig til foreningsorganiseringsens institutionslogikker. Logikken om at kunne være semiorganiseret udgør for flere forskningsdeltagere et kardinalpunkt, som betyder, at flere vælger at organisere sig helt selv frem for at gå på kompromis med egne løsere organiseringsformer.

Udfordringer i mødet med eksterne parter

En anden og beslægtet udfordring, som flere forskningsdeltagere udtrykker bekymring for, omhandler, hvordan semiorganiserede gadeidrætsprojekter udfordres i mødet med eksterne parter og tvinges til at nedprioritere egne værdier ved at assimilere traditionelle institutionslogikker. Goalcher Street Handball er en videreudvikling af det klassiske håndboldspil, hvor spillet flyttes ud af traditionelle træningsrammer som hallen og redefinerer spillet i forhold til byens rum og materialitet. En ambition er ifølge en forskningsdeltager at gøre op med måden, hvorpå medlemmer kategoriseres i alder, hierarkiske træningsstrukturer, faste rollesystemer og derimod skabe et spil baseret på leg med det fysiske miljø. Forskningsdeltageren beskriver, at en af de praktiske udfordringer ved at organisere sig selv er, at man om vinteren ikke kan få lov til at benytte kommunale indendørsfaciliteter (eksempelvis en hal), hvis ikke man er organiseret i en forening. I mødet med kommune og foreningsliv oplever han, at man bliver mere organiseret. Han forklarer:

Den største udfordring ved græsrodsarbejdet er, at man udvikler sig, og selvom man ikke vil det, så bliver man mere organiseret. Man får behov for at organisere det i et lille omfang, selvom man gerne vil være selvorganiseret. Lige så snart du gør det, ryger du ind i en etableret kultur og en idrætsverden, som er politisk styret, og dér bliver du nødt til at gå på kompromis med egne værdier. (Interview, 09.09.2015)

Udtalelsen skal ikke forstås, som om at forskningsdeltageren ikke ønsker udvikling eller organisering, men han ønsker ikke at inkorporere nogle institutionelle logikker, som står i markant kontrast til egne institutionslogikker. Han beskriver overgangen fra at være selvorganiseret til semiorganiseret, hvor den semiorganiserede form tvinges ind i en etableret kultur. Netop hér

vælger flere semiorganiserede forskningsdeltagere at organisere sig helt selv. Forskningsdeltageren oplever, at foreningsorganiseringens institutionslogikker er begrænsende i forhold til de autonomi-orienterede logikker, han efterstræber, når han medskaber fritidsrum for unge.

Disse institutionslogikker kan resultere i, at nogle kulturer oplever udfordringer med at skabe rum for egne praksis- og organiseringsformer. Udfordringerne kan også opstå ved, at foreninger forsøger at skabe semiorganiserede initiativer og herigennem gentænke måden, de organiserer tid og rum for bevægelse på. Karsten, som er formand for en klatreforening, fortæller om de udfordringer, han oplevede, da de som forening forsøgte at skabe et sted for klatring på en havneplads i byen.

Figur 2: Mette forsøger at klatre på stenene.

Karsten fortæller følgende:

Der skal være friktion i det, vi klatrer på, og derfor kom vi til at tale om stenene. Jeg lavede modeller, som jeg forestillede mig fungerede i praksis. Vi havde kontakt med et stenbrud. Det hele så godt ud. Stenene, vi skulle klatre på, blev sejlet til byen, men da vi så dem, var det ikke de sten, vi havde talt om. De var umulige at klatre. Arkitekten, som var sat på fra kommunens side, havde ombestemt sig i processen, og kommunen havde ikke informeret os om det. (...) Det er et resultat af,

at planlæggerene ikke har sat sig ind i, hvad klatring er, og hvad man fra klatringens side har brug for. Det er mangel på dialog 'hvad kunne være fedt for jer?' Vi har tæppebombet dem med oplysninger, men vi er udfordret af, at de er vant til at tænke i håndboldmål, basket-kurve, badmintonnet, tidstavler osv. Mange parametre spiller ind, men man bliver nødt til at betragte klatring som en sport på lige fod med håndbold, fodbold osv. Vi er organiseret med 6500 medlemmer i Danmark, så klatring har ikke den samme historik som de tunge sportsgrene. (Interview, 10. oktober, 2015)

Det semiorganiserede består i ovenstående empiriske eksempel i, at klatrerne forsøger at gentænke tidslige, rumlige og materielle muligheder for klatring og udvikler et konkret tiltag i dialog med kommunen. Eksemplet synliggør, hvordan mangel på dialog mellem planlægger, arkitekt, kommune og gadeidrætsfolk medvirker til, at projektet fra klatrernes perspektiv mislykkes, eftersom stenene er umulige at klatre på, eller at de skal gå på kompromis med, hvordan de klatrer. Ifølge Karsten er problemet, at klatring forstås gennem mere traditionelle sportsgrene, som de eksterne aktører er mere bekendte med.

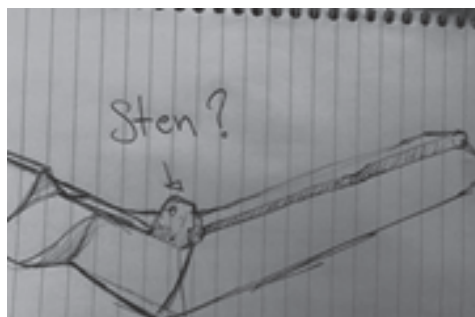
Flere deltagere beretter på forskellig vis om, hvordan deres erfaringer med eksterne parter har resulteret i manglende motivation. Karsten sætter ord på det på følgende måde: »Jeg har været ildsjæl for at skabe et fedt klatremiljø i byen, men de søvnløse nætter over diskussioner med bygherrer, nye projekter og troen på, at nu er vi der. Pengene blev bevilliget i 2010 til bygning i 2011. I dag står der 2015. (...) Projektet har drænet mig.« Det grundlæggende i denne empiriske pointe er, at det ikke er arbejdet med et stort projekt, der resulterer i manglende motivation, men snarere de udfordringer, som opstår på baggrund af uoverensstemmende institutionslogikker i semiorganiserede og formaliserede kulturer. Begge forskningsdeltagere peger i dette afsnit på, at mødet med en traditionsbundet fritidsorganisering og omfanget af 'de tunge sportsgrene' har medvirket til, at de ikke oplever, de bliver hørt eller forstået.

Processuel meningssskabelse og do-it-together

Tre skatere forklarede mig i et interview, at de følte sig nødsaget til at organisere sig anderledes ved at bygge deres egne skate-faciliteter, eftersom deres gamle skate spot, Sct. Annegade Skolen, var blevet revet ned til fordel for et skole- og byfornyelsesprojekt. De inviterede mig til deres lukkede DIY-Facebook-gruppe med 50 medlemmer. DIY fremstår her som en central identitetsmarkør for gruppen og deres semiorganiserede arbejdsform. Selve stedet, de har valgt at bygge nye skate-faciliteter på, er en giftgrund ejet af kommunen og ligger i periferien af byen. Giftgrunde har potentiale, da kommunale og private aktører inden for byplanlægning ikke har interesse i denne type steder. De bygger uden kommunal tilladelse af materialer, de selv har, selv be-

taler for eller finder. Nedenstående to billeder eksemplificerer måden, hvorpå de designer det, de betegner for et »skateable spot«.

Figur 3

Figur 4

I deres Facebook-gruppe deler Mads en tegning, som forestiller et element af den rampe, skaterne skal bygge. Han spørger medlemmerne af gruppen:

Er der stemning for dette? Jeg er helt klar over idéen med at skate et rock spot.

Rasmus: Ja, det var det, jeg foreslog sidste gang.

Peter: God idé, jeg tænker, at speedbump'et skal forbindes med begge transitioner.

Mads: Yeahhh, det er også min plan, men jeg fik det ikke med på min tegning.

Søren: Det ville være fedt med en gravsten.

Steffen: Gravstensbutikken på Andersens gade.

René: Jeg stemmer ja.

Billedet og dialogen illustrerer, hvordan skaterne i fællesskab definerer og raffinerer det produkt og materielle udtryk, de vil bygge. De visuelle skitser anvendes som en specifik idé, der opfordrer til en kollektiv dialog om designet. Over 15 skitser er postet på Facebook og over tid diskuteret blandt medlemmerne af gruppen. Der er ikke én person, som bestemmer processen og udformningen, men i stedet udgør en gruppe på tolv skatere, en særligt aktiv gruppe, som har indflydelse på selve designfasen af det, de betegner som et »skateable spot«. I dette tilfælde er Facebook en platform, som skaterne selv har valgt at kommunikere igennem, og får status som værende det mødested, hvor den semiorganiserede proces initieres, designes og diskuteres. Kapaciteten til at vælge at kommunikere via medier, de anvender i forvejen, og at gå i dialog, når de har tid og lyst, fremstår som en central dimension for deres deltagelse og proces i praksis. Til trods for at det er svært at gennemskue fællesskabets sociale koder, har nogle i gruppen større definitionsmagt end an-

dre – eksempelvis aktive skatere, folk, som har været inden for skate-kulturen i lang tid, og folk, som lægger meget energi i selve arbejdsprocessen. Tidligere forskning viser, at såkaldt *matrikelløse rum* som disse ikke er for alle, da uforudsigeligheden er stor, og at navigere i det løst strukturerede kræver stort overblik og engagement (Sand 2014).

Processen illustrerer, at de ikke har et færdigt skræddersyet design klar på et bestemt tidspunkt, og netop dette processuelle, og det at gøre noget selv, eller gøre do-it-together, er generelt en del af den måde, den semiorganiserede institution etableres over tid. Til trods for at det står i kontrast til etablerede måder at skabe rum for fritid på, afstedkommer kontrasten ifølge Thornton samtidig et kreativt potentiale. »*Institutional contradictions provide individuals and organizations with opportunities for agency and institutional change by exploiting these contradictions.*« (Thornton et al. 2012:77). Erkendelsen af, at man ikke har behov for eller lyst til at indgå i etablerede rammer, understøtter individers og organisationers mulighed for at tage ejerskab og skabe institutionelle ændringer ved at udnytte potentialet i det modsætningsfyldte. I 1970'erne og 1980'erne blev unges brug af byen fortolket gennem ungdomskulturel modstand og politisk modmagt, men nutidens organisering af gadeidræt og kulturelle events handler ikke om antiautoritært modtryk (Sand 2014; Larsen 2014), men snarere om at skabe tid, rum og sted for egen fritid gennem processer, som både er af sanselig, materiel og social karakter. Fra dette perspektiv er måden, hvorpå forskellige fritidsorganiseringer er etableret, ikke i sig selv problematisk, det er den måde, eksterne aktører i samfundet tildeler dem status, eksempelvis gennem økonomisk berettigelse, eller etablerer forskelle mellem dem gennem manglende anerkendelse af eksempelvis deres iboende institutionslogikker.

Leg med rigtigt og forkert

Som det kommende empiriske eksempel viser, motiveres skaterne til at tænke i alternative løsningsforslag og lege med, hvad der er 'rigtigt og forkert'. Det ansues i artiklen som en institutionslogik, der karakteriserer semiorganiserede kulturer.

Skaterne skal have transporteret en cementblander og en kompressor ned til det spot, de skal bygge, og eftersom de ikke har en bil og trailer, laver de et hjemmelavet transportmiddel. Det består af en trækvogn, som er monteret på en cykel. Frem for at opfatte det manglende transportmiddel som en udfordring, som hindrer deres arbejdsproces, ser de efter alternative løsningsforslag. Den indstilling, skaterne har til arbejdsprocessen, de materialer og ressourcer, de har til rådighed, kan med fordel ansues gennem antropologen Gregory Batesons (1972) begreb *framing*. Framing nuancerer, hvordan meningen i en situation altid har reference i den specifikke praksis, som mennesker er involveret i, i en given situation. Med andre ord nuancerer det, hvordan mennesker kan skabe en alternativ rammesætning af et socialt fænomen.

Figur 5

Eksemplet synliggør, hvordan skaterne skaber en social framing, hvor de normer og regler, de handler gennem, legitimerer, at de eksempelvis tænker kreativt, og at fejl kan have et potentiale. Således ændres institutionslogikker i en given situation gennem deres egen sociale og kulturelle framing. Det ses også ved, at de redefinerer materialers betydning og logikkerne for, hvordan materialerne anvendes. For at skabe en ny organisationsform er de nødt til at mod- eller frasige sig nogle af de herskende institutionslogikker, som eksisterer i deres hverdagsliv, som eksempelvis betydningen af institutionel tilknytning (eksempelvis en ungdomsskole), godkendt bygningstilladelse eller dialog med kommune. Fravalg af denne type gør, at deres projekt opererer på kanten af loven, men giver dem et handle- og mulighedsrum, hvor de ikke behøver at definere deres arbejdsproces eller mål på forhånd, men kan handle ud fra de potentialer, de sanser i de givne øjeblikke. Dertil vidner observationer af forskningsdeltagernes brug af sociale medier om, at de i særlig grad positionerer sig gennem DIY-praksisser og deres alternative tilgang til at bygge et skatespot. Men positioneringen forhandles også taktisk, eftersom skaterne ikke ønsker for meget opmærksomhed fra folk, som ikke er likeminded (jf. Sand, 2015) og ligesindede, da eksempelvis klager fra omkringliggende kolonihaveejere eller DSB-arbejdere kan begrænse skaternes mulighedsrum. En institutionslogik er således at forhandle deres mulighedsrum på en subtil måde.

Mette, som er yogalærer og klatrer og igennem mange år har forsøgt at være iværksætter og skabt initiativer i en jysk by, fortæller om, hvad det giver at flytte begge kropdiscipliner ud i byens rum:

Mette: Byen er et andet sanserum. I Danmark kan du i sommerhalvåret være ude til kl. 23, før det bliver mørkt. Aftenerne er lange og lyse, og eventyret summer på en måde i maven på en. Mulighederne er uendelige på en eller anden måde.

Forfatter: Og det potentiale kan udledes i byen?

Mette: Hvis idræt kun knyttes op på at være indenfor eller i foreningsregi. Så fratager man idrættens fantastiske frie muligheder. Det gælder alt fra rulleskøjte, skate, håndbold, klatring, Mtb m.v. Der skal være muligheder for at udfolde sig på denne måde udenfor, altid. (Interview, 15. september, 2015)

Ifølge Mette udgør byens rum et potentiale, hvor forskellige idrætsformer kan udfolde sig gennem dets løse strukturerede rum og udvidede sommerårige tidsrum. Fordelen ved flere af byens rum er, at de kan betragtes som matrikelløse (jf. Sand, 2014), hvilket giver mulighed for, at semiorganiserede unge kan vriste sig fri for eventuelle fastdefinerede institutionslogikker og definere egne normer, værdier og regler i mødet med byens løse karakter.

Fritidsorganisatoriske potentialer mellem planløshed og planlægning

Til trods for at forskningsdeltagerne oplever en kontrast mellem deres egne fritidsformer og de mere organiserede fritidsrum, eksisterer der samtidig mange rammesætninger i deres egen praksis, som er løst fortolket og praktiseret. Som vist er feltet af fritidsrum og gadeidræt i stor udvikling, og det skaber behov for, at feltet i forskning og praksis gentænkes. Det rejser dog også spørgsmål om, hvorvidt alternativt organiserede fritidsrum skal tilpasses traditionelle rum, og om det i så fald vil tvinge semiorganiserede unge til at organisere sig helt selv? I et debatskrift om DGI problematiserer Larsen og Jensen tendensen til at fastholde og forstå foreningsorganiseringen som en ramme, hvori noget »nyt og motiverende kan proppes ind«. De opfordrer helt konkret til, at gadeidræt bruges til at gentænke foreningsorganisering (Larsen og Jensen 2017:175). Selvom foreninger tilskrives en central rolle i forhold til at varetage borgernes forskellige interesser, kan man ikke blot placere nye tiltag ind i disse organisatoriske rammer, da det, som empirien viser, står i kontrast til institutionslogikkerne i semiorganiserede gadeidrætskulturer. Eftersom semiorganiserede ønsker at gå i dialog og skabe ting sammen, hvordan etableres da forståelse mellem to forskellige tilgange og praksisbetingelser? For at den driftige karakter ikke reduceres,

kan en fremgangsmåde være at forsøge at relatere institutionslogikkerne blandt semiorganiserede til organisatoriske processer, hvilket eksempelvis handler om at bevare retten til at organisere tid og rum selv, indgå i uformelle rammer, gøre det selv og skabe egen framing af de konkrete gadeidrætsprojekter.

Organisationsteoretikeren Frank J. Barrett (1998) forsøger gennem studier af improvisation at forstå og udfordre måden, hvorpå organisationer er struktureret. Barrett forklarer, at et kendetegn blandt mange organisationer er, at deres handlinger baserer sig på tidligere succeshistorier, og hvordan organisationer ikke formår at tage højde for de mobile sociale bevægelser, som er helt centrale for, hvordan mennesker kommunikerer og interagerer i dag. Han argumenterer for, at nye organisationsmodeller og -begreber er nødvendige for at imødekomme problemet (ibid.:605). Et kendetegn i improvisatoriske praksisser er ifølge Barrett; *fælles orientering mod minimale strukturer, som tillader maksimum fleksibilitet*. Dette karakteristika inddrages, da det nuancerer et sammenstød mellem institutionslogikkerne i henholdsvis semiorganiserede og formaliserede fritidsrum. Flere forskningsdeltagere udtrykker, at de gerne vil samarbejde og indgå i delvist faste rammer, men en for stram rammesætning medvirker til, at de i for radikalt omfang må gå på kompromis med egne logikker. Som vist i analysen skal de operere med strammere tid- og rumparametre, men fleksibiliteten influerer de kropslige og sanselige udtryk og oplevelser og udgør derfor en stor del af den bevægelsespraksis, de praktiserer.

Denne konklusion giver, som påpeget indledningsvist, anledning til at reflektere over, hvorvidt klassiske foreningsaktører skal varetage urbane bevægelseskulturelle aktiviteter i Danmark, eller om andre aktører varetager opgaven eksempelvis gennem NGO'er eller etablering af matrikelløse by-fællesskaber for unge (jf. Sand, 2015)? Alternativt forslår en forskningsdeltager, at god arkitektur skal have en mere fremtrædende rolle i understøttelsen af alternative fritidsorganiseringer. Han fortæller om egne erfaringer med selvorganisering fra et jysk arkitektonisk gadeidrætshus:

Selvorganiseringen virker. Det vælter ind (med børn, unge og voksne, red.), fordi betonen er spredt ordentligt ud. Det er dér (gennem arkitekturen, red.), du skaber aktiviteterne de næste 20 år uden at skulle røre en finger. Hvis du spreder det for kedeligt ud, skal du til at arbejde for det. (...) Jeg har virkelig brugt mange tanker på at finde ud af, hvad der understøtter det selvorganiserede, og hvornår vi faktisk begynder at komme til at organisere igen alligevel.

(...) Arkitekturen kan så meget mere, end man giver den lov til. (Interview, 10. september 2015)

Ovenstående udtalelse rejser yderligere refleksioner om, hvorvidt arkitektur bør være det mere faste og retningsgivende element i semiorganiserede fri-

tidskulturer. I forlængelse heraf kan man spørge, om firmaer skal præfabrikere faciliteter, eller om unge selv skal have en større rolle i designet og sågar selve byggeprocessen?

Ifølge Barrett er et andet karakteristika ved improvisation *at omfavne fejl som en kilde til læring*, da fejl er uundgåelige, og frem for at lade dem figurere som et negativt aspekt, bør man inkorporere dem i det performative udtryk. Som eksempelvis skateboardernes leg med rigtig og forkert, der transformerer fejl til en ressource for den videre arbejdsproces, hvor de lærer at problemløse. Forskningsdeltagerne, interviewet i aktuelle projekt, er ikke blot interesseret i at gå-til-noget, de ønsker at gøre-det-selv, og flere drives af at skabe rum for andre brugere. Som musikere, der improviserer, er man ikke i stand til at forudse det, vedkommende skal spille, men ser derimod på, hvad der lige er blevet spillet og skaber en sammenhæng til det (Barrett 1998:615). Processen betegnes for *retrospektiv meningsskabelse*, hvilket udgør tredje karakteristika for improvisatoriske praksisser. Selvom der er tale om to vidt forskellige processer, er der noget sammenligneligt ved de sociale processer, som i eksemplet med skateboarderne, der tog form over Facebook, og Barretts forståelse af retrospektiv meningsskabelse. Mange gadeidrætstiltag udvikles over tid, hvor de supplerer med materialer eller udtryk, de har eller finder.

Denne processtruktur, og det at bruge fejl konstruktivt, er ikke i sig selv nytænkende eller problematisk, men den bliver udfordrende i mødet med et fondssystem, kommuner og offentlige bevægelsesunderstøttende organisationer, da de kræver en klar forståelse af projektet og en realistisk tidslinje. Det kan umiddelbart synes logisk, at semiorganiserede skal imødekomme eksisterende samfundstiltag og kriterier for at få midler, men i et fremadrettet perspektiv giver det anledning til at forholde sig kritisk overfor, hvilke magtmekanismer der er på spil, og hvem systemet henvender sig til, når unge skal ansøge via skriftlige dokumenter og vedlægge udførlige budgetoversigter. Er der med Andersons ord tale om en bestemt civil socialitet, som henvender sig til mennesker med bestemte kompetencer? I en undersøgelse af selvorganiserede musikalske urbane praksisser problematiserede en forskningsdeltager, hvorvidt det formaliserede byliv tabte gode idéer eller sågar mennesker på gulvet, fordi de opererede med særlige kriterier for, hvordan man skal deltage (se Sand 2014). Hertil skal det siges, at eftersom aktuelle projekt har set på tværs af flere projekter, er viden om indbyrdes relationer over tid mindre fremtrædende i det empiriske materiale. Med andre ord eksisterer der hierarkier og faste roller også i løse organiserede fritidsrum, som i et videre perspektiv er interessante at nuancere, således at løse organiseringsformer ikke nødvendigvis og på forhånd anses for at være mere rummelige end andre.

Lad os vende tilbage til spørgsmålet om, hvordan mennesker kan få midler og støtte til et projekt, hvis en egentlig procesplan ikke er defineret. Vil det fra et fonds- eller kommunalt perspektiv være muligt at tale om retrospektiv meningsskabelse, hvor målet defineres, i takt med at den semiorganiserede

proces tager form? Handler det om, at succeskriterierne ændres i forhold til at etablere et godt fritidsprojekt? Barrett giver ingen forslag til, hvordan man kan håndtere de risikofaktorer, der kan være ved at skabe løsere organisationsstrukturer, hvilket kan være en af udfordringerne ved alternative fritidsorganiseringer. Han påpeger dog, at organisationer i højere grad skal være nysgerrige i forhold til at forstå de potentialer, der kan opstå, og disse skal veje tungere end potentielle fejl.

Konklusion

Artiklen har haft til hensigt at undersøge institutionslogikker blandt semiorganiserede gadeidrætsudøvere og efterfølgende pege på de udfordringer, unge mennesker, som organiserer gadeidræt selv, oplever i en traditionsrig kultur som dansk fritids- og foreningsorganisering. Frem for at teoretisere over, hvilke former for fritidsrum samfundet bør have, rejser artiklen en opmærksomhed mod fritidsrum, gadeidrætsudøvere selv medskaber og konstruerer. Artiklen viser, at semiorganiserede praksisformer beror på institutionslogikker, som på mange måder differentierer sig fra hidtil etablerede fritidsorganiseringer i Danmark; de ønsker ikke at indgå i etablerede mødetider, faste steder, medlemsregistrering, præetablerede roller eller operere med egentlig undervisning. De opererer ud fra institutionslogikker, som handler om at skabe fritidsrum, som er sensitive over for gadeidrætspraksisser, som opstår in situ, og hvor unge kan være med til at definere måden, de deltager på, og bl.a. udforske og lege med stedslige, materielle og sociale potentialer. Gadeidrætsudøverne ønsker ikke blot at praktisere en bevægelsespraksis, som skateboarding eller klatring, men at etablere fundamentet for den. I denne proces er de ikke afvisende overfor dialog med eksterne parter som kommune, fonde og andre interessenter. Forskningsdeltagere efterspørger et samarbejde, såfremt det ikke er på bekostning af centrale institutionslogikker, som de organiserer sig på baggrund af. I denne praksis etableres mening retrospektivt gennem processuel sanselig, materiel og social tilgang, hvilket skaber en potentiel udfordring mellem traditionel dansk fritidsorganisering og fremtidige organiseringsformer, som kommer til udtryk mellem det planlagte og planløse.

Artiklen indskriver sig som en nutidig og kritisk refleksion over en mangeårig tradition for at etablere fritidsrum for unge i Danmark, som i høj grad har været betonet af, at voksne har defineret unges fritidsrum, og hvor en særlig opfattelse af demokrati og civilsamfund har knyttet an til deltagelse i ungdomsorganisationer og foreningsorganisering. Ambitionen om at forstå og synliggøre bottom-up-processer i dansk fritidsorganisering er med til at rejse spørgsmålet om, hvilke demokratiske muligheder semiorganiserede praksisser afstedkommer, og om disse typer af fritidsorganiseringer har dannelsepotentialer, som unge ellers ikke oplever udfoldet og imødekommet. Mødet mellem institutionelle logikker i henholdsvis semiorganiserede og formaliserede fritidsrum giver anledning til at tænke videre over, hvorvidt man i et fremadrettet perspektiv kan etablere organisatoriske kompromisser mellem *planlægning* og *planløshed*?

Forfatteren ønsker at takke *Carlsbergfondet*, som har støttet projektet *Gadeidrættens potentialer for unges demokratiske deltagelse og kulturskabelse*. Artiklens empiriske undersøgelser og resultater indgår som en del af dette projekt.

Note

1. Til trods for at Den Nationale Platform for Gadeidræt udgør et interessant tiltag i forhold til at imødekomme semiorganiserede gadeidrætstiltag i Danmark, beskrives platformen ikke yderligere grundet artiklens fokus.

Litteratur

- Alford, Robert and Friedland, Roger 1985: *Powers of Theory: Capitalism, the State, and Democracy*. New York: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511598302.023>
- Anderson, Sally 2008: *Civil Sociality: Children, Sport, and Cultural Policy in Denmark*. NC: Information Age Publishing.
- Barrett, Frank J. 1998: Creativity and improvisation in jazz and organizations: Implications for organizational learning. *Organizations Science*, 9(5), 605-622. <https://doi.org/10.1287/orsc.9.5.605>
- Bateson, Gregory 1972: *Steps to an Ecology of Mind*. Chicago: University of Chicago Press. <https://doi.org/10.7208/chicago/9780226924601.001.0001>
- Bennike, Søren, Wikman, Johan Michael, Ottesen, Laila Susanne 2014: Football Fitness – a new version of football? A concept for adult players in Danish football clubs. *Scandinavian Journal of Medicine and Health Science in Sports*, 24 (1), 138–146. doi: 10.1111/sms.12276
- Berger, Peter L. and Luckmann, Thomas 1966: *The Social Construction of Reality*. Penguin Books.
- Bernard, Henry Russell. 2011: *Research Methods in Anthropology: Qualitative and Quantitative Approaches* (Vol. 5. ed.). Lanham, MD: AltaMira.
- Book, Karin og Bäckström, Åsa 2018: Att göra det organiserade spontant eller organisera det spontana – om lösa relation i en flytande tid. I: Bäckström, Å., Book, K., Carlsson, B., Hahlström, P.G. (red.). *Idrottens organisationer i en svensk kontext*. Sport Management. Stockholm: SISU Idrottsböcker. Del 1. 190-217.
- Bucholtz, Mary 2002: Youth and Cultural Practice. *Annual Review of Anthropology*, 31(1), 525-552. <https://doi.org/10.1146/annurev.anthro.31.040402.085443>
- Bäckström, Åsa & Sand, Anne-Lene 2019: Imagining and Making Material Encounters: Skateboarding, Emplacement, and Spatial Desire. *Journal of Sport and Social Issues*, 43(2), 122-142. <https://doi.org/10.1177/0193723519830463>
- Den Nationale Platform for Gadeidræt (2018). <http://gadeidraet.dk/puljerne-2/> (besøgt 20.03.2019).
- Fahlén, Josef 2015: The corporal dimensions of sports-based interventions: Understanding the role of embedded expectations and embodied knowledge in sport policy implementation. *International Review for the Sociology of Sport*, 52(4), 1-21. <https://doi.org/10.1177/1012690215607083>
- Gulløv, Eva 2018: Institution – formaliserede fællesskaber. *Pædagogisk Antropologi. Tilgange og begreber*. København: Hans Reitzels Forlag. 41-56.

- Gundelach, Peter & Torpe, Lars 1999: 'Befolkningens fornemmelse for demokrati: Foreninger, politisk engagement og demokratisk kultur'. Andersen, Hørgen Goul; Christiansen, Peter Munk; Jørgensen, Torben Beck; Togeby, Lis; Vallgård, Signild (red.): *Den demokratiske udfordring*. København: Hans Reizels Forlag, 70-91.
- Hannerz, Ulf 2003: Being there... and there... and there! *Ethnography*, 4(2), 201-216. <https://doi.org/10.1177/14661381030042003>
- Harper, Douglas 2002: Talking about pictures: A case of photo elicitation. *Visual Studies*, 17(1). <https://doi.org/10.1080/14725860220137345>
- Ibsen, Bjarne og Seippel, Ørnulf 2010: Voluntary organized sport in Denmark and Norway. *Sport in Society*, 13(4), 593-608. <https://doi.org/10.1080/17430431003616266>
- Kaspersen, Lars Bo and Ottesen, Laila 2001: Associationalism for 150 years and still alive and kicking: some reflections on Danish civil society. *Critical Review of International Social and Political Philosophy*, 4(1), 105-130.
- Kofoed, Anne 2009: Organiseringen af danske unges fritid. Et historisk tilbageblik. *Tidsskrift for Ungdomsforskning*, 9(1), 21-39.
- Kusenback, Margarethe 2003: Street Phenomenology: The Go-Along as Ethnographic Research Tool. *Ethnography*, 4(3), 455-485. <https://doi.org/10.1177/146613810343007>
- Larsen, Signe Højbjerg 2014: *Parkour – Institutionaliseret af en ny bevægelseskultur i Danmark*. Odense: Syddansk Universitet.
- Larsen, Signe Højbjerg, Pedersen, Lise Specht, Ibsen, Bjarne, Hasani, Ilir 2015: *Parkourfaciliteter i Danmark*. Odense: Institut for Idræt og Biomekanik, Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.
- Larsen, Signe Højbjerg og Jensen, Signe Vig 2017: Kampen om gadeidrætten. I: *Folkelig sundhed og forenings-service? Et debatskrift om DGI gennem 25 år*. Hansen, Jørn (red.). Bredsten: Danmarks Gymnastik- og Idrætsforeninger, 160-177.
- Laub, Trygve Buch og Pilgaard, Maja 2013: Sports participation in Denmark 2011 Copenhagen: Danish Institute for Sports Studies.
- Midol, Nancy and Broyer, Gérard 1995: Toward an Anthropological Analysis of New Sport Cultures: The Case of Whiz Sports in France. *Human Kinetics Journals*, 12(2), 204-212.
- Pilgaard, Maja 2007: *Danskernes motions- og sportsvaner 2007 – nøgletal og tendenser*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Pilgaard, Maja 2017: *Evalueret af gadeidrætsprojekter. Fremtidens gadeidræt – mellem vante stier og nye veje*. København: Idrættens Analyseinstitut.
- Pink, Sarah and Morgan, Jennie 2013: Short Term Ethnography: Intense Routes to Knowing. *Symbolic Interaction*, 36(3), 351-361. <https://doi.org/10.1002/symb.66>
- Putnam, Roger 2000: *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon and Schuster.
- Sand, Anne-Lene 2014: *Matrikelløse rum: en undersøgelse af selvorganiserede måder at bruge byen på*. Ph.d.-afhandling. Syddansk Universitet. Det Humanistiske Fakultet. 300.
- Sand, Anne-Lene 2015: Matrikelløse fællesskaber. *Dansk Pædagogisk Tidsskrift*. Tema: Pædagogik i udkants- og højkantsdanmark. 2, maj, 43-53.
- Sand, Anne-Lene 2017: Jamming with urban rhythms: improvisatorial place-making among Danish youth. *Young*, 25(3), 286-304. <https://doi.org/10.1177/1103308816671611>
- Spradley, James P. 1980: *Participant observation*. New York Holt, Rinehart and Winston

- Spaaij, Ramón 2009: Sport as a vehicle for social mobility and regulation of disadvantaged urban youth. *International Review for the Sociology of Sport*, 44(2-3), 247-262. <https://doi.org/10.1177/1012690209338415>
- Stenling, Cecilia 2014: The emergence of a new logic? The theoretizing of a new practice in the highly institutionalized context of Swedish voluntary sport. *Sport Management Review*, 17(4), 507-519. <https://doi.org/10.1016/j.smr.2013.12.004>
- Thornton, Patricia H. and Ocasio, William 1999: Institutional logics and the historical contingency of power in organizations: Executive succession in the higher education publishing industry. *American Journal of Sociology*, 105(3), 801-843. <https://doi.org/10.1086/210361>
- Thornton, Patricia H., Ocasio, William and Lounsbury, Michael 2012: *The Institutional Logics Perspective. A New approach to Culture, Structure, and Process*. Oxford University press.
- Tjønnedal, Anne 2018: Jenter på brett. Jenteskate som erindringsprocess og alternativt organisert ungdomsrett. *Tidsskrift for Ungdomsforskning*. Årgang 18 (2), 76-106.
- Turner, Daniel 2013: The civilized skateboarder and the sport funding hegemony: a case study of alternative sport. *Sport in Society*. 16(10), 1248-1265. <https://doi.org/10.1080/17430437.2013.821256>
- Vail, Susan E. 2007: Community Development and Sport Participation. *Journal of Sport Management*, 21, 571-596.
- Weaton, Belinda 2004: *Understanding lifestyle sport: Consumption, identity and difference*. London: Routledge.

Anne-Lene Sand:

Does leisure time have to be organized? The potential of leisure organizations in planning and non-planning

There has been a long tradition for establishing leisure space for young people in Denmark, though generally structured by adults. However, in recent years, alternative forms of establishing leisure space have begun to emerge. Using ethnographic fieldwork, this article explores the phenomenon of semi-organized street sports. It examines how young people not only want to practice an alternative sport, such as skateboarding or climbing, but also that they wish to organize it themselves. The article shows how semi-organized street sports depend on institutional logics, which in many ways is different from established leisure organizations in Denmark. Semi-organized leisure spaces are sensitive to street sports practices that arise in situ, where young people can help define the form of participation, for instance, by exploring and playing with urban, material and social potentials. Young people are interested in dialogues with external parties such as municipalities, foundations and other stakeholders, but seek cooperation only if it does not compromise the institutional logics under which they organize. The article discusses the potentials and challenges for leisure, both planned and unplanned, and raises questions that concern criteria for cooperation between semi-organized street sports and societal institutions, municipalities, and foundations.

Key words: Youth, leisure, organization, street sports, semi-organized leisure